

Bevarandeplan för Natura 2000-området Umeälvens delta och slätter

Foto: Jon Andersson

Fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-12

Namn och områdeskod: Umeälvens delta och slätter, SE0810475

Kommun: Umeå

Skyddsstatus: Natura 2000: Särskilt skyddsområde (SPA)

Övrigt skydd: Delvis naturreservat och djur- och växtskyddsområde

Ägarförhållanden: Naturvårdsverket, Umeå kommun, privata

Förvaltare: Länsstyrelsen Västerbotten

Areal: 3 506,2 ha

Karta

Natura 2000-område: Umeälvens delta
och slätter

Kommun: Umeå

Områdeskod: SE0810491

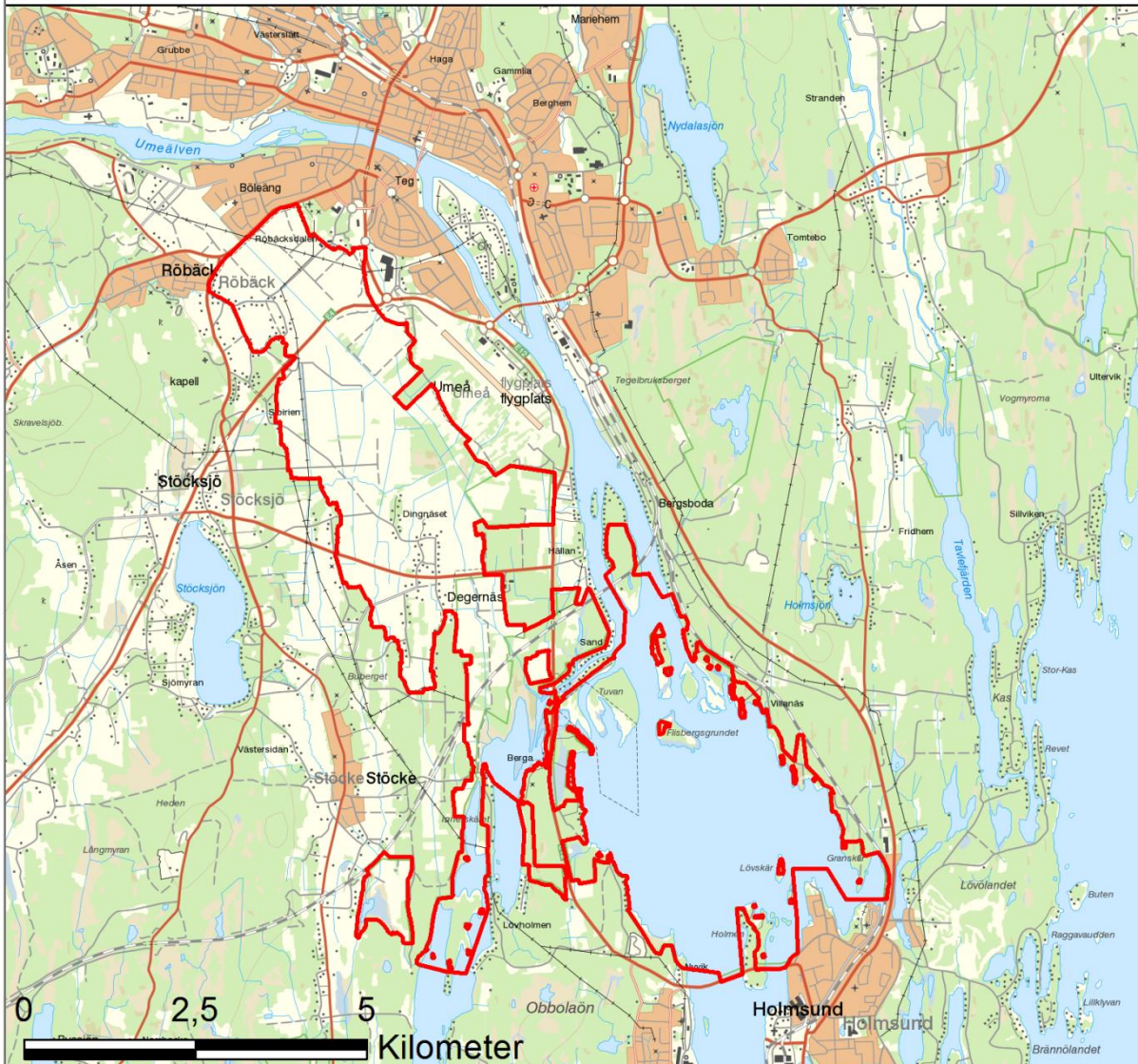
Area (ha): 3 506,2

Länstyrelserna

Gräns för Natura 2000-området

Natura 2000

Natura 2000 är EUs nätverk för skyddade områden. I Sverige har vi ca 4 000 Natura 2000-områden varav ca 250 finns i Västerbottens län. För varje område finns naturtyper och/eller arter utpekade. Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att de för området utpekade naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus i Sverige och EU.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan upprättad. Här beskrivs de utpekade naturtyperna och arterna, deras bevarandetilstånd i det specifika området, samt vilka bevarandemål som har satts upp för dem. Om åtgärder och skötsel krävs för att uppnå målen beskrivs de också. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen ska fungera som vägledning och stöd om någon form av exploatering blir aktuell. De naturvärden som finns i respektive Natura 2000-område får inte påverkas negativt och därför krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka bevarandevärdena i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området om de riskerar att påverka områdets bevarandevärden. Detta regleras i miljöbalken 7 kap 28-29§§. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsens miljöenhet före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade arter enligt Fågeldirektivet

A001	Smålom	A149	Kärrensäppa ¹
A002	Storlom	A151	Brushane
A007	Svarthakedopping	A154	Dubbelbeckasin
A038	Sångsvan	A157	Myrspov
A039	Sädgås ¹	A166	Grönbena
A042	Fjällgås	A170	Smalnäbbad simsnäppa
A045	Vitkindad gås	A177	Dvärgmåss
A050	Bläsand ¹	A190	Skräntärna
A052	Kricka ¹	A193	Fisktärna
A068	Salskrake	A194	Silvertärna
A070	Storskrake ¹	A216	Fjälluggla
A072	Bivräk	A217	Sparvuggla
A075	Havsörn	A222	Jorduggla
A082	Blå kärrhök	A223	Pärluggla
A081	Brun kärrhök	A234	Gråspett
A091	Kungsörn	A236	Spillkråka
A094	Fiskgjuse	A239	Vitryggig hackspett
A098	Stenfalk	A241	Tretåig hackspett
A102	Jaktfalk	A272	Blåhake
A103	Pilgrimsfalk	A320	Mindre flugsnappare
A104	Järpe	A338	Törnskata
A122	Kornknarr	A379	Ortolansparv
A127	Trana	A409	Orre
A139	Fjällpipare	A456	Hökuggla
A140	Ljungpipare	A457	Lappuggla

Flera av arterna i listan ovan förekommer enbart tillfälligt (i några fall inte årligen) och/eller relativt fåtaligt inom Umeälvens delta och slätter. Till dem hör jaktfalk, kungsörn, hökuggla, fjälluggla, lappuggla, svarthakedopping och dubbelbeckasin. Västerbottens Ornitologiska Förening har sammanställt inventeringar av rastande fågelarter i området, som ett underlag för att bedöma områdets betydelse som en internationellt viktig rastlokal. I deras sammanställning finns bl.a. uppskattningar av hur många individer av arterna ovan som utnyttjar området under vår- och höststräcket (se Skyllberg m.fl. 2005).

Området Umeälvens delta och slätter är av stor betydelse för flera rastande fågelarter som inte ingår i bilaga 1 till Fågeldirektivet. De är ett motiv till att området fått status som Important Bird Area (IBA; se bilaga 1). Arter märkta med ¹ uppträder åtminstone tidvis i så stora antal att de ingår som ett av motiven när Sverige pekade ut Umeälvens delta och slätter som Natura 2000-område.

Jordbruksmarkerna i området, särskilt då på Degernäs- och Röbäcksslätterna, har ett stort regionalt värde för flera jordbruksfåglar. Fastän de minskar i Västerbotten och övriga Sverige har de fortfarande ett starkt fäste på slätten. Natura 2000-området Umeälvens delta och slätter är således viktigt för att bevara även dessa.

A160 Storspov
A142 Tofsvipa

Beskrivning av området

Umeälvens delta och slätter är beläget strax söder om Umeå stad. Det skyddade området utgörs av den öppna jordbruksmarken på Röbäcks- och Degernässlätterna samt av Umeälvens deltaområde med strandskogar, strandängar och vatten. Redan kring år 500 e. Kr. var delar av det slättlandskap vi ser idag torrlagt och det blev möjligt för människor att bosätta sig i området. Bönderna och jordbruket har sedan länge satt sin prägel på landskapet. Röbäcks- och Degernässlätten är ett av övre Norrlands största sammanhängande jordbruksområden med rika skördar. Jordbruket på slätterna är i jämförelse med slättbygd i södra Sverige småskaligt och varierat med aktiva djurhållande gårdar, öppna diken, betes- och slättervallar, spannmålsskiften och hävdade strandängar vilka alla är viktiga komponenter för det rika fågellivet. I takt med att Umeå stad vuxit under 1900-talets senare hälft har jordbrukslandskapet omgärdats av bostadsområden och infrastrukturprojekt. Det skyddade området är unikt på flera sätt.

Det aktiva älvdeltat är stort och förhållandevis ostört trots sin närhet till Umeå. De stora mängder sediment som älven för med sig skapar tillsammans med den pågående landhöjningen kontinuerligt nya landområden. Det ständigt pågående nyskapandet av mark i deltat gör att naturen blir mångformig. Skogarna i deltat har hög lövandel och är förhållandevis orörda vilket gynnar många fåglar. Inte minst hackspettar är talrika, och lövskogarna kring Umeälvens delta har tidigare hyst den utrotningshotade vitryggiga hackspetten. I skogsmarken förekommer också många andra fågelarter som är skyddsvärda i ett internationellt perspektiv, som järpe, spillkråka och tretåig hackspett. Umeälvens delta och slätter är ett mycket viktigt område för rastande fåglar, med betydelse för många flyttfåglar från bl.a. stora delar av den nordsvenska fjällkedjan. En av orsakerna till områdets betydelse som rastlokal är det faktum att två stora flyttleder korsar varandra just över deltat. Här möts flyttstråket från sydost som korsar Kvarnen, och stråket från sydväst utmed Östersjökusten. Området erbjuder en kombination av lämpliga födosöksområden och skyddade övernattningsplatser för våtmarksfåglar.

Jordbruksmarkerna på den vidsträckta Röbäcks- och Degernässlätten bjuder på gott om föda för de stora flockarna av änder, gäss, svanar och tranor. Slätterna blir också snöfria tidigt på våren. Snösmältningen skapar svämsjöar på åkermarken, vilket gör att de tidiga vårrastarna väljer att gå ner i området. I själva deltat rastar stora mängder våtmarksfåglar som snäppor, svanar och änder. Många arter som sädgås, sångsvan, änder, brushane och ljunpipare hämtar huvudsakligen sin föda från aktivt brukad jordbruksmark. Stora mängder gäss, vadare och tättingar, samt även vissa år smådäggdjur som

olika arter av sork, uppehåller sig på slätterna vilket gör området till en god jaktplats för falkar, hökar och kärrhökar. Slätterna har också sin speciella häckande fågelfauna tack vare jordbruket. Här finns ännu goda häckande stammar av skyddsvärda arter med vikande populationsnivåer som storspov, tofsvipa och även i mindre utsträckning ortolansparv.

Området berörs för närvarande av två europavägar, E4:an som skär rakt över slättens norra del och E12:an som delar området i en västlig och en östlig hälft. I norr ligger Umeå flygplats. 1999 sattes arbetet igång med att bygga Botniabanan och år 2010 invigdes den färdiga banan mellan Umeå och Örnsköldsvik. Bananen går genom slättlandskapets sydligaste del, strax norr om Väster- och Österfjärden inom Natura 2000-området. Banan korsar området på en sträcka av ca 3 km. Under tillståndsprövningen för järnvägen beslutade man om kompensationsåtgärder vilket resulterade i flera nya habitat som har visat sig viktiga för många av de utpekade arterna. T.ex. byggdes vallar på sidan om Degernäsbäcken och pumpstationer installerades. På våren när slättmarkerna invaderas av rastande fåglar kan vatten sedan pumpas ut på fälten vilket skapar grunda svämsjöar som gynnar andfåglar så väl som vadare. Efter vårens fågelsträck tappas vattnet ut och markerna kan återigen brukas av de lokala bönderna. Samma konstruktion finns i Storavan där Strömsbäcken rinner igenom. Vidare har strandängarna öster om den nya järnvägen, ner mot Västerfjärden, restaurerats och ängarna betas nu årligen av kor. Som kompensation bildades också Ängsbacka naturreservat som ingår i Natura 2000-området. I denna del finns yngre – medelålders lövrika successioner med goda förutsättningar för olika hackspettsarter och tättingar knutna till lövrika miljöer. Kompensationen för järnvägen omfattar även fem ytterligare lövrika skogar samt ett ytterligare Naturreservat; Tavlefjärden, som ligger utanför det aktuella Natura 2000-området.

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter omfattas av EUs Fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Umeälvens delta och slätter är främst utpekade för att det är en viktig rast- och häckningsplats för flera viktiga arter i fågeldirektivet. Området är såtillvida tänkt att bidra till de aktuella fågelarterna får gynnsam bevarandestatus. Generellt betyder det att:

- livsmiljöerna för respektive fågelart ska bevaras
- antalet individer/häckande par som utnyttjar området ska inte minska

Prioriterade åtgärder

Inga åtgärder är för närvarande planerade.

Utpekade fågelarter

I området rastar smålom, storlom, svarthakedopping, sångsvan, sädgås, fjällgås, vitkindad gås, bläsand, kricka, salskrake, storskrake, bivräk, havsörn, blå kärrhök, brun kärrhök, kungsörn, fiskgjuse, stenfalk, jaktfalk, pilgrimsfalk, trana, fjällpipare, ljungpipare, kärrsnäppa, dubbelbeckasin, myrspov, smalnäbbad simsnäppa, skrântärna, fjälluggla, gråspett, blåhake, hökuggla och lappuggla.

Här häckar också järpe, kornknarr, spurvuggla, pärluggla, spillkråka, tretåig hackspett, mindre flugsnappare, törnskata och orre.

Bland de utpekade arterna finns också arter som både nyttjar området som rastplats och dessutom i varierande uträkning använder området som häckningsplats. Dessa arter är: brushane, grönbena, dvärgmå, fisktärna, silvertärna, jorduggla, vitryggig hackspett, ortolansparv.

Bevarandemål och bevarandetillstånd

Nedan presenteras bevarandemål och bevarandetillstånd för olika artgrupper utifrån gemensamma ekologiska behov. Storskaliga faktorer som klimat samt förhållanden på övervintrings- eller häckningsplatserna innebär ofta ökning eller minskning på nationell eller regional nivå, och för samtliga mål gäller att de måste utvärderas mot storskaliga trender.

För arterna **sångsvan, fjällgås, sädgås, vitkindad gås, bläsand, kricka** och **trana** gäller att behovet av en kombination av öppet vatten och öppna jordbruksmarker för att rasta kan tillgodoses. Naturlig utveckling av delat med bibehållna grunda, vegetationsrika vattenområden och sandbankar är en förutsättning. Vattenkvaliteten ska vara god och ingen ytterligare exploatering av stränderna ska ske. Arealen sammanhängande öppen, brukad jordbruksmark ska bibehållas eller öka inom hela området. Svämsjöar ska finnas spritt på hela slätten under tidig vår. Spannmålstillgången ska vara densamma eller ökar och ska finnas spritt över hela slätten och i kombination med svämsjöar. Som grund ska området kunna erbjuda lämpliga födosöksområden och nattplatser för de arter som listas nedan. Vidare ska antalen rastande individer av samtliga arter bibehållas eller över tid öka. Dessa arter bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

För arterna **fjällpipare, ljungpipare, ortolansparv, törnskata, blåhake, storspov och tofsvipa** gäller att behovet av öppna jordbruksmarker för att rasta eller häcka kan tillgodoses. Arealen sammanhängande öppen, brukad jordbruksmark ska bibehållas eller ökar inom hela området. Förekomsten av landskapselement som lador, öppna diken och fristående träd och buskar ska inte minska och arealen vårsådda grödor ska heller inte minska. För arterna *fjällpipare, ljungpipare, storspov* och *tofsvipa* samt *ortolansparv* gäller speciellt att området fortsättningsvis ska kunna erbjuda lämpliga rast- och födosöksområden under våren, i form av aktivt brukad jordbruksmark. För *törnskata* kan förutom det öppna jordbrukslandskapet även hyggen utgöra lämpliga habitat. I Sverige är det dock aldrig brist på hyggen och tillskapandet av nya hyggen är därför inget man aktivt behöver jobba med inom skötselarbetet. För *blåhake* är det viktigt att det finns buskrika partier där arten kan söka skydd. Vidare ska antalen rastande individer – och i de fall arten häckar – antalet individer och par bibehållas eller över tid öka. I området finns fina förutsättningar för de rastande arterna *fjällpipare, ljungpipare* och *blåhake* och dessa arter befinner sig i gynnsamt bevarandetillstånd. Arterna *storspov* och *tofsvipa* häckar inom området, men speciellt slätter under häckningen kan ha reducerat antalet lyckade häckningar. Trots detta bedöms båda arterna befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd. *Törnskatan* häckar årligen inom området och bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd. *Ortolansparven* har minskat, men detta kan sannolikt inte kopplas direkt till ändrade habitatförhållanden inom Natura 2000-området. Arten bedöms befinna sig i icke gynnsamt bevarandetillstånd.

För arterna **kärrensnäppa, brushane, dubbelbeckasin, myrspov, grönbena, bläsand och kricka** gäller att behovet av grunda vattenområden vid stränder och som svämsjöar på jordbruksmark tillgodoses. Arealen sammanhängande öppen, brukad jordbruksmark ska bibehållas eller öka inom hela området. Förekomsten av svämsjöar ska vara densamma eller öka och bör finnas spritt över hela slätten under tidig vår. En naturlig utveckling av delat ska kunna fortgå utan ytterligare exploatering av stränderna i form av muddring eller annan åverkan. Arealen betade strandängar ska vara inte minska. För samtliga av arterna ska området kunna erbjuda lämpliga rast- och födosöksområden. För *dubbelbeckasin* gäller att det finns lämpliga rastlokaler i form av jordbruksmark, öppna strandängar eller mader. Liknande krav finns för *grönbena* som vill ha hävdade fuktängar, blottlagda revlar och stränder. Brushane ska förutom att kunna hitta bra miljöer för rast kunna finna lämpliga häckningsplatser. För samtliga arter ska antalet individer och/om par bibehållas eller öka. För de rastande arterna *kärrensnäppa, brushane, dubbelbeckasin, myrspov* bedöms bevarandetillståndet vara gynnsamt. *Grönbena, bläsand* och *kricka* finner, efter de kompensationsåtgärder som gjorts i samband med järnvägsbygget, lämpliga häckningsplatser och arterna bedöms utifrån detta befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

För arterna **salskrake, storskrake, fisktärna, silvertärna, dvärgmå, smalnäbbad simsnäppa, smålom, storlom** och **svarthakedopping** behövs öppet vatten och föda främst bestående av fisk och insekter. För de häckande arterna som har behov av lämpliga häckningsplatser i form av buskfria hol-

mar eller öar, ska kunna finna sådana miljöer i tillräcklig omfattning. Förekomsten av svämsjöar ska bibehållas eller öka och bör finnas spritt över hela slätten under tidig vår. Man ska eftersträva en naturlig utveckling av deltat och ingen ytterligare exploatering av stränderna ska ske. För arterna *salskrake*, *storskrake*, *fisktärna*, *silvertärna*, *smalnäbbad simsnäppa* samt de två arterna av lom och *svarthakedopping* ska det finnas goda rast- och födosöksområden. För lommarna och *svarthakedopping* finns dessa platser i första hand finnas i Österfjärden. För de två tärnorna och *dvärgmå*s ska det även finnas minst en lämplig plats där häckningar kan lyckas. För samtliga arter ska antalet individer och/om par bibehållas eller öka. Samtliga arter bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd.

För arterna gråspett, **vitryggig hackspett**, **tretåig hackspett**, **spillkråka**, **mindre flugsnappare**, **järpe** och **orre** är det viktigt att arealen gammal skog ska öka jämfört med när området blev Natura 2000-område. Speciellt för *vitryggig hackspett* är det viktigt att arealen lövrika skogar ska öka tillsammans med andra lämpliga livsmiljöer som svämskogar och landhöjningsskogar, ska arealen vara minst 300 ha. På senare år har också åtgärder gjorts för att gynna arten. Man har t.ex. utfört lövgynnande skötsel i de mer lövrika delarna av området. Detta har till stor del gått ut på att ringbarka och röja bort gran i redan lövrika delar – främst sedan länge avvecklade åkermarker. Ytterliga åtgärder ska göras för arten. De stora mängderna döda eller döende granar har sannolikt också gynnat tretåig hackspett. Mängden död ved och lämpliga träd för uthackande av bohål för hackspettar generellt ska över tid öka. För de andra hackspettsarterna *tretåig hackspett* och *spillkråka* samt *mindre flugsnappare* och *järpe* ska området erbjuda lämpliga häcknings- och födosöksområden för arterna. För *gråspett* räcker det om den finns lämpliga födosöksområden. *Orre* är än så länge inte dokumenterad som häckfågel i område. För spel krävs större öppna myrar vilket inte finns. Det är troligt att arten uppehåller sig området främst för att hitta föda. För samtliga arter ska antalet individer och/om par bibehållas eller öka. *Spillkråka*, som är den vanligaste av de tre utpekade hackspettarna i området bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd medan tretåig hackspett endast ses sporadiskt och kan bedömmas ha icke gynnsam status. Samma gäller för *vitryggig hackspett* som inte än är årlig häckfågel, men som kan ses sporadiskt vissa goda år. *Mindre flugsnappare* hörs årligen sjunga ute på Stora Tuvan, men någon dokumenterad häckning har inte redovisats. Medan arten sannolikt befinner sig i den nordliga gränsen av utbredningsområdet är troligen inte miljöerna anledningen till att arten inte häckar. Arten bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd. *Järpe* häckar sporadiskt i gråalskogarna och bedöms vara i gynnsamt bevarandetilstånd, medan *orren* inte är häckande i området och spelplatser saknas. Bevarandetilståndet är därför inte gynnsamt för orre.

Rovfåglarna **pilgrimsfalk**, **stenfalk**, **jaktfalk**, **blå kärrhök**, **brun kärrhök**, **fiskgjuse**, **havsörn**, **kungsörn** samt ugglorna **fjälluggla**, **lappuggla**, **jorduggla** och **hökuggla** behöver öppna marker att jaga över. Området ska erbjuda födosöksområden med god tillgång till bytesdjur för arterna. Det innebär i första hand att arealen sammanhängande öppen, brukad jordbruksmark respektive fågelrika vattenområden med gott om bytesdjur bibehålls eller ökar. Förekomsten av fisk är givetvis speciellt viktig för fiskgjuse och havsörn. För samtliga arter ska antalet individer och/om par bibehållas eller öka. För dagrovfåglarna *pilgrimsfalk*, *stenfalk*, *jaktfalk* (om den passerar området), finns fina marker med säsongvis god tillgång på bytesfågel. Arterna bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd. *Blå- och brun kärrhök*, som är specialiserade på sork hittar med lätthet föda på de vidsträckta slätterna vid goda sorkår. Detta gäller även för de fyra olika ugglearterna. Båda kärrhökarna och alla ugglearterna bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd. Dock förekommer både *lappuggla*, och i synnerhet *fjälluggla*, mycket sparsamt.

Bivråk och ugglearterna **pärluggla**, **lappuggla** och **sparvuggla** ska kunna hitta lämpliga häcknings- och födosöksområden med tillräckliga arealer skogsmark. Tillgången på hålträd för pärluggla och sparvuggla sammanfaller med förekomsten av spillkråka (pärluggla) och alla de mindre hackspettsarterna. Därför gynnas sannolikt dessa sekundärt hålhäckande arter av alla åtgärder som syftar till att gynna hackspettar. För samtliga arter ska antalet individer och/om par bibehållas eller öka. Både *pärluggla* och *sparvuggla* syns sporadiskt i området. Häckningar förekommer sannolikt och det finns på flera platser god förekomst av hålträd. Arterna bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd. I området ses *lappugglan* oftast födosökande under vintertid och inga dokumenterade häckningar finns de senaste 16 åren. Området är starkt påverkat av mänskliga aktiviteter och buller vilket kan vara orsa-

ken till att arten, trots god tillgång på sork, inte väljer att häcka i området. Arten bedöms på grund av den tidvis rika förekomsten av huvudfödan befinna sig i gynnsamt bevarandetilstånd. Man har aldrig sett häckande *bivräk* i området. Bevarandetilståndet är icke gynnsamt.

Hotbild

Här beskrivs endast de viktigaste hoten vi i dag känner till mot Natura 2000-områdets naturvärden. Andra hot som idag är okända kan bli aktuella i framtiden. Här beskrivs också hot av global karaktär, t.ex. klimatförändringar, vilka inte kan lösas genom hänsyn i och omkring området eller genom områdets skötsel. Hoten redovisas som exempel på verksamheter och faktorer som kan innebära en negativ påverkan på de fågelarter som skyddas inom området.

Exploatering av olika slag (tomtutstyckningar, uppförande av byggnader eller anläggningar, pirar, bryggor, vägar, täktverksamhet, muddring, m.m.) som leder till förlust av öppen jordbruksmark, eller förlust av skogsmark och strandhabitat i de delar av området som är utpekade som SAC-område (SE0810491 Umeälvens delta), och som innebär att häckningsplatser eller rastplatser försvinner. Även storskalig bebyggelse i direkt anslutning till området kan vara negativt, om det innebär direkta eller indirekta störningar på fågellivet, inklusive barriäreffekter. Förtätad bebyggelse tätt inpå jordbruksmarkerna kan också på lång sikt försvåra förutsättningarna för jordbruket och därigenom för fågellivet. Ett annat mycket allvarligt hot är nedläggning av jordbruk och i övrigt förändrad markanvändning inom området som leder till att delar av de idag öppna jordbruksmarkerna växer igen. Likaså kan borttagande eller igenväxning av öppna diken, lador, kantzoner och liknande småbiotoper vara negativt för många arter. Förändringar i det befintliga jordbruket som storskalig odling av vissa högväxta grödor som energigröda eller energiskog kan vara negativt för rastande fåglar (särskilt gäss och vadare), om den sker på eller i närheten av större sammanhängande öppna fält. Även minskad areal spannmålsodling kan minska födotillgången för bl.a. gäss, änder, vadare och småfåglar. Dräneringsåtgärder kan ge färre översvämningar under våren och kan därmed försämra förutsättningar för bl.a. rastande gäss, änder och vadare. Långsamma processer, som deltabildning, eller nybildning av tidiga successioner i landhöjningsskogar är en viktig föreutsättning för många arter. Då kan verksamheter som påverkar deltat naturliga utveckling (exempelvis ändrad vattenregim, grävning, muddring, strandskoning m.m.). Givetvis kan även barriäreffekter och fragmentering mellan delta och slätter samt inom slätlandskapet (vägar, järnvägar etc., även skogsridåer m.m.) utgöra ett hot mot vissa arter. För de skogslevande arterna är naturligtvis skogsbruksåtgärder i de delar av området som är utpekade som SAC-område (dvs. kring Väster- och Österfjärden, SE0810491 Umeälvens delta) ett stort problem. Skogsbruk med hänsyn enligt skogsvårdslagen är dock inget hot i övriga delar av området. Direkta hot mot de olika arter som utpekats är t.ex. alltför tidig betesputsning av strandängarna kan störa rastande och häckande fåglar och bör därför utföras efter 15 juli och/eller störning på känsliga delar av slätten och deltat under rast- och häckningsperioden. Människor som rör sig på känsliga platser under olämplig tidpunkt kan störa rastande och häckande fåglar. Lösspringande hundar kan både störa rastande fåglar och skada bon och ungar. Även om jakt bara bedrivs på ett fåtal av de arter som är utpekade inom Natura 2000-området kan denna aktivitet störa fåglarnas födosök och få dem att tidigare flytta vidare från rastplatserna. Höga föremål som kan orsaka kollisionsolyckor för fåglar i anslutning till betesplatser eller vattnet (t.ex. radiomaster, elledningar, vindkraftverk; detta gäller främst svanar, gäss och tranor). Till sist är utsläpp och föroreningar som försämrar vattenkvaliteten i deltat också en möjlig källa till hot för de arter som utpekats.

Bevarandeåtgärder

Skyddsåtgärder

Umeälvens delta och slätter är skyddat som särskilt skyddsområde (SPA) och som djur- och växtskyddsområde. Förutom dessa skyddsformer är delar av området också Naturreservat och Särskilt bevarandeområde (SAC). Ett Natura 2000-område är skyddat enligt miljöbalken vilket gäller för samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder, innanför och utanför området,

som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28-29 §§ Miljöbalken. Under perioden 1 april – 15 augusti förbjudet att vistas inom området utom längs särskilt markerade stigar. Beträdningsförbudet gäller dock inte för markägare, arrendatorer eller andra nyttjanderättsinnehavare. Det finns också särskilda bestämmelser för framförande av motordrivna vattenfarkoster. För en utförlig beskrivning se beslut för Naturreservatet Umeälvens delta.

Samtliga utpekade arter är fredade enligt 3 § i Jaktlagen (1987:259). Fredningen gäller också arternas ägg och bon.

Enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa samtliga utpekade arter, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra arternas fortplantningsområden eller viloplatsar.

Skötselåtgärder

Odlad, samt i förekommande fall betad mark bör även fortsättningsvis hävdas på detta sätt. För en utförlig beskrivning av skötsel av skogsmarken se uppdaterad skötselplan som finns för nedladdning på [Länsstyrelsen i Västerbottens hemsida](#).

Ytterligare information

På naturvardsverket.se kan du hitta mer information om Natura 2000.

I Naturvårdsverkets kartverktyg [Skyddad natur](#) kan du hitta kartmaterial och fakta om skyddade områden. Man kan ladda ner gränser och naturtypskartor (NNK) för alla eller enstaka områden.

I Skogsstyrelsens kartverktyg [Skogens pärlor](#) kan du bl.a. hitta information om skogar med höga naturvärden.